

Природничча літня школа «Ойкумена»

Яцечко Наталія Володимирівна,
вчитель вищої категорії
Луцької гімназії № 4 ім. Модеста Левицького,
Волинська область

Бердоус Наталія Олексіївна,
вчитель-методист
Луцької гімназії № 4 ім. Модеста Левицького,
Волинська область

Під час вивчення біології, географії, хімії, використовуючи базові знання з цих предметів, за умови системного й послідовного викладу наукової інформації можна розкрити суть проблем здоров'я людини, природних та соціальних умов його формування і збереження. Тому кожен крок учителів природничих дисциплін спрямований на розв'язання науково-методичної проблеми гімназії «Створення сучасного освітнього простору для формування ключових компетентностей учня в Школі сприяння здоров'ю».

Основою формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя є системна робота на уроках. Але коли діти ідуть на літні канікули, виникає потреба у продовженні такої роботи через заняття їх у природничій літній школі.

Організація роботи цієї школи залежить від визначення її тривалості, кількості дітей, можливості залучити до навчального процесу викладачів вузів, представників громадських організацій, працівників держустанов.

Роботу в секціях «географія», «хімія», «біологія», «екологія», «економіка» можна проводити паралельно, але хорошу ефективність дає почергове заняття в секціях. Таким чином кожен учень не стоїть перед вбором однієї секції, а працює в усіх.

Мета природничої літньої школи:

- формування цілісного уявлення про проблеми біосфери, світоглядних знань про взаємозв'язки у системі «людина-суспільство-природа»;
- розвиток системи інтелектуальних та практичних умінь, емоційних переживань, пов'язаних із дослідженням місцевих екологічних проблем;

- розширення морально-етичного досвіду взаємодії з природою на основі розуміння її багатогранних цінностей та усвідомлення себе як частини природи.

Улітку 2018 року літня природнича школа «Ойкумена» об'єднала 24 учні з п'ятого по десятий клас. До організації школи та проведення занять були залучені всі члени методичного об'єднання вчителів природничих дисциплін.

У рамках школи працювали секції:

«біологія» – Щиборук О. В., Яцечко Н. В.

«економіка» – Карплюк О. С.

«екологія» – Бердоус Н. О., Жаркова Н. Ю.

«хімія» – Гузар Н. Л.

«географія» – Тарасенко О. М.

Керівник природничої літньої школи – Яцечко Н. В.

Протягом тижня в червні гімназисти мали можливість проводити різноманітні експерименти, працювати у творчих майстернях, виконувати дослідницькі роботи на природі, брати участь в інтелектуальних змаганнях та тренінгах, пошукових експедиціях, екскурсіях. Окрім того, до послуг учасників школи – шкільна відеотека, співпраця з Волинським еколого-натуралістичним центром учнівської молоді, вихід в Інтернет у гімназії, консультації та поради науковців.

У перший день роботи діти ознайомилися з поняттям «Ойкумена», робили припущення, чому саме так називається їхня літня природнича школа. Під час творчої хвилинки створювали малюнки за допомогою гумки й акварелі. Юні творці мали змогу в командах проявити свою креативність та

винахідливість. Учителі географії Карплюк Оксана Семенівна й Тарасенко Ольга Миколаївна провели цікаву географічну вікторину. Із захопленням діти складали з пазлів, запропонованих Жарковою Наталією Юріївною, карту України. А як вам побудова «зефірної вежі»? Цікава, захоплива, яскрава спільна робота вчителів та учнів.

Учитель хімії Гузар Наталія Леонідівна провела кольорові реакції на білок. Під керівництвом педагога діти досліджували фізичні та хімічні властивості води – найбільш поширеної речовини на нашій планеті. Вчилися готувати водні розчини заданих концентрацій певних речовин. Учні приготували, під керівництвом Наталії Леонідівни, розчини селітри та кухонної солі й практично використали їх для приготування «Вогняних написів» та «Димової завіси». «Карамелевий феєрверк» та «Вулкан», який є результатом приготування суміші кристалічних речовин, викликав у дітей неабияке захоплення та здивування.

Протягом другого дня з учнями працювала Бердоус Наталія Олексіївна та Щиборук Оксана Володимирівна. На початку Оксана Володимирівна провела тренінг «Людина і природа». Під керівництвом Наталії Олексіївни діти виконали тест «Мій екологічний слід», де ознайомились із самим поняттям «екологічний слід» і визначили величину власного сліду. Заняття «Біорізноманіття» дало можливість заглянути глибше у цей дивовижний світ рослин і тварин та дізнатися про них ще більше цікавого та неймовірного. Діти стали учасниками майстер-класу зі створення орігамі «Збагатимо світ тварин». Результат цієї роботи – оригінальне представлення творчості гімназистів.

Різні точки зору, оригінальні пропозиції виникли в дітей природничої школи після перегляду фільму «Дім» про екологічні проблеми світу. Обговорення цієї теми дало можливість почути думки дітей різного віку та дійти єдиного простого висновку, що кожен на цій Землі має залишити після себе слід. А який він – залежить від кожного з нас.

Наступний день літньої природничої школи проходив на прибережній території річки Сапалаївки. На початку заняття керівники секції географії та економіки провели орієнтування на місцевості, визначили сторони горизонту, азимутів за допомогою компаса та місцевих ознак, здійснили прокладання маршруту до річки, провели окомірну та полярну зйомки. Після цього діти під керівництвом Ольги Миколаївни та Оксани Семенівни зробили визначення ширини русла та заплави, глибини річки та швидкості течії.

Разом із учителем хімії Наталією Леонідівною було здійснено забір води для проведення аналізу органолептичним методом. Наступний етап роботи – ознайомлення з методами очищення води підручними способами, а саме: фільтруванням, відстоюванням, очищенням активованим вугіллям та перманганатом калію. За допомогою вчителя Яцечко Наталії Володимирівни учні вивчали рослинний та тваринний світ заплави річки, шукали лікарські рослини та пригадували їхню дію на організм людини.

Наші напрацювання були представлені на четвертий день, де вчителі й учні різних літніх шкіл гімназії стали учасниками відкритого заняття, на якому

презентували свою роботу, так звану творчу майстерню. Дуже приємно, що на цій презентації були гості з Волновахи, Бреста (Білорусь), Бартошице (Польща). У цей день учні школи «Ойкумена» на стендах продемонстрували свої доробки, пропонували варіанти переробки сміття та виготовлення з нього годівничок, екоіграшок.

Діти із задоволенням виконували роль асистентів під час демонстрації вчителем хімії різноманітних дослідів: «Слоняча піна», «Хімічний хамелеон», «Фараонові змії», «Димова завіса», «Моментальне фото», «Карамелевий феєрверк», «Штучна кров» та інші. Глядачів із допитливими очима було дуже багато.

Наступний день – це виїзд на територію Волинського еколого-натуралістичного центру. Ми потрапили в тихий та затишний куточок нашого міста Луцька, де чути спів пташок, а сама будівля закладу потопає в зелені. «Аж дихати легше тут», – зауважували діти. Керівниками екскурсії в цей день були Яцечко Наталія Володимирівна та Щиборук Оксана Володимирівна. Ознайомлення з роботою екологічного центру провела методист Сподарик Світлана Олександрівна. Під час екскурсії вона ознайомила дітей із екосистемами Волині, тваринами живого куточка, розповіла про загадковий світ акваріумістики.

Потрапивши в музей лісу, діти побачили багато зібраної та опрацьованої інформації: багатства наших лісів, рослини і тварини, що потребують охорони, продукцію, яку дають нам природні екосистеми. Практичне заняття з визначення відповідності насіння і назви рослин викликало дитячу зацікавленість. На завершення для гімназистів провели майстер-клас із гончарства, виготовлення свищиків у вигляді птаха.

Завершальний день був присвячений підсумовуванню роботи літньої школи. Відбувся захист дитячих проєктів, під час якого оформляли виставки малюнків, фотографій, плакатів, газет, бюлетенів, композицій. Головним висновком учасників природничої літньої школи стала спільна думка, що кожен є частиною «Ойкумени», але важливо пам'ятати про власний екологічний слід на цій Землі.

